

Häzirem Kiýewiň köçelerinde barríkada guruldy diýip gürrüň berýärler

Category: Kitapcy, Medisina, Publisistika

написано kitapcy | 24 января, 2025

Häzirem Kiýewiň köçelerinde barríkada guruldy diýip gürrüň
berýärler HÄZIREM KIÝEWIŇ KÖÇELERINDE BARRIKADA GURULDY DIÝIP
GÜRRÜŇ BERÝÄRLER

Anna...

Onuň kakasy KGB-niň jansyzydy.

Russiýanyň Halklaryň dostlugy uniwersitetiniň ykdysadyýet fakultetini tamamlady. (Bu uniwersitet kân bir tanalyp durlanok, ýöne Şagal Karlos lakamly Iliç Ramires Sançes, Eýranyň aýatollasy Ali Hamaney, Palestinanyň döwlet ýolbaşçysy Mahmut Abbas, Nikaraguanyň döwlet ýolbaşçysy Daniel Ortega, Merkezi Afrika respublikasynyň, Namibiýanyň, Çadyň

prezidentleri şu ýokary okuw jaýynyň uçurymdylar.)

Iňlis, nemes, fransuz dillerinde suwara gürleýärdi.

Ýaňy ýigrimi bir ýaşanda Londona göçüp geldi.

Özüni jalataý saýýan, rus gyzlarynyň öz görmegeýligine durup bilmeýändigini pikir edip, tumsugyny göge tutup ýören Aleks Çapman atly bir pekgä durmuşa çykdy, iňlis raýatlygyna geçdi.

Banklarda işledi.

2005-nji ýylda bu pekge bilen aýrylyşdy, iňlis pasporty bilen ABŞ-na göçdi, 2006-njy ýylda Nýu-Ýorkda gozgalmaýan emläkler boýunça şereket açdy. Ýaňy 24 ýaşapdy, million-millions dollarlar elinden geçýärdi, ýanynda elli adam işleýärdi.

Gyzylymtyk saçy we syrdam aýaklary bilen görenleri oda goýýardy, «Wall Street» üýşmeleňleriniň ýyldyzydy, güýç maklerlerini barmagynda oýnadýardy.

2010-njy ýylda gödek ýalňyslyk goýberdi... Galp pasport operasiýasy üçin rus konsullygynda işleýän biri bilen görüşdi. Şeýledir öýdýärdi.

Emma onuň görşen adamy FBI-niň jansyzydy, ol özüni rus konsullugynda işleýän ýaly edip görkezipdi.

Anna paş bolupdy.

Içalyçylyk etmekde aýyplanyp, tussag edildi.

Anna bilen bile dokuz rus jansyzynyňam üsti açylypdy.

Jemi baş aýal, baş erkekdi.

Lidiýa, Nataliya, Ýelena, Wladimir, Mihail, Andreý... Hakyky atlary şulardy, emma amerikan adam atlary bilen galp şahsyýetnama ulanýardylar.

Käbirleri är-aýaldylar, çagalary bardy. Ýönekeý amerikan maşgalalary ýaly ýaşaýardylar, hatda goňsulary olary «amerikan nasionalisti» hökmünde tanaýardylar. Alymlar bilen, senagatçylar bilen gatnaşyk saklaýardylar. Käbirleri maliýe, käbirleri tehnologiýa şereketlerinde işleýärdiler. Käbirleri 1990-njy ýyldan bäri ABŞ-da ýaşaýardy, ýigrimi ýyl bäri ABŞ-nyň raýaty hökmünde tanalýardy.

Aslynda on bir adamdylar.

Polkownik Pawel Kapustin bularyň ýolbaşçysy we habar alyşmak boýunça jogapkärleridi. Olam galp şahsyýetnama bilen ABŞ-na gidip-gelýärdi. Gozgalmaýan emläk ýa-da maglumat satyn almaly bolanda sumka doly nagt puly şol getirýärdi. Rus jansyzlyk toruny çökmek üçin düwmä basylanda Kipr Rum respublikasyndady, emma FBI-niňem ony getirmäge güýji ýetmedi. Rumlar kepillik arkaly ony boşadyp goýberdi, Kapustin ýitirim

boldy.

Moskwa adamlaryndan geçmedi.

Taryhyň iň uly jansyz çalşyklaryndan biri boldy. ABŞ on rus jansyzyny yzyna berdi. Russiýa olaryň ýerine Günbatar ýurtlarynyň hasabyna işleýän dört rusy berdi.

Igor, Sergeý, Aleksandr, Gennadiý... Kimsi ýadro hünärmenidi, kimsi kontrrazwedkaçy, kimsi Angliýa maglumat ýollaýardy, kimsi-de MRU-nyň peýdasyna işleýärdi. Hemmesi-de žuçokdyn aýry-aýry wagtlarda ele salnyp, tussag edilipdiler. Kimsi on sekiz ýyl azatlykdan mahrum edilipdi, kimsi sekiz ýyl bäre gözenegiň aňyrsyndady.

2010-njy ýylyň iýul aýy...

«Sowuk uruşdan» soň iň uly jansyz çalşygy Wenada boldy.

MRU-nyň uçary on rus bilen birlikde Nýu-Ýorkdan geldi. Rus daşary kontrrazwdka gullugy FSB-niň (SVR) uçary dört rus bilen bile Moskwadan geldi.

Yzly-yzyna «Scwechat» howa menziline gondular, ýanaşyk ýerde durdular, jansyzlar çalşyldy, uçarlar aýry-aýry ugra howalandy.

Russiýanyň beren jansyzlaryň biri-de Sergeý Skripaldy. Ol rus harby kontrrazwedkasy GRU-da işleýärdi. 1995-nji ýyldan bäre iňlis kontrrazwedka gullugy MI6-a puluna işleýändigini ýüze çykarylypdy, ol Ýewropada gezip ýören rus jansyzlarynyň sanawyny-da Angliýa satypdy.

Madridde harby ataşse bolup işläp ýörkä galp ispan şahsyýetnamasy bilen hereket edýän Pablo Miller atly iňlis jansyzy tarapyndan «akly üýtgedilipdi». Pablo Miller başga-da bir rus kontrrazwedkaçy ofiseri Litwinenkony öz hasaplaryna geçiren ezber kontrrazwedkaçydy.

Sergeý Skripal 2004-nji ýylda etmişiniň üstünde tutulypdy. 15 ýyl azatlykdan mahrum edilipdi.

Jansyz çalşygy bilen azatlyga goýberilensoň, Angliýa gitdi.

2011-nji ýylda Solsberi şäherinde jaý satyn alyp, ýaşamaga başlady.

Aýalynyň saglygy gül ýalydy, birdenkä düwnük keseline ýolukdy, bir aý geçip-geçmänkä aradan çykdy.

Ogluny-da Sankt-Peterburgda awtoulag kakyp öldürdi.

Agasy kontrrazwedkaçydy, birdenkä horlanyp lagar düşdi, olam öldi.

Çalşykdan soň birsellem gyra çekilmegiň deregine jansyzlyk işlerine dowam eden Skripal munuň ejirini maşgalasy bilen

çekýärdi. Diňe gyzy ölmän galdy.

2018-nji ýyl...

Sergeý Skripal we onuň gyzy Ýuliýa restoranlaryň birinde öýlänlik iýdiler.

Iýip-içip bolanlaryndan soň seýilgähde gezip etdiler. Skameýkalaryň birinde koma ýagdaýynda üstlerinden barylady.

Huşlaryndan gidipdi, agyzlaryndan ak köpürjik gelýärdi.

Himiýa, biologiýa we ýadro laboratoriyalarynda seljerme geçirildi.

Russiýanyň ýasan «Новичок» maddasy bilen zäherlenendikleri anyklandy, onuň täsir edijiligi NATO-nyň elindäki iň zäherli gazdanam sekiz esse güýçlüdi.

Restoranda iýen naharlarynda mesele ýokdy, agzalan madda spreý görnüşinde öýleriniň gapylaryna sepilipdi, gapyny açyp-ýapanlatynda elleri degip, bir sagat geçensoň güýjüni görkezipdi.

Iňlis kontrrazwedkasy bu wakadan soň Litwinenkonyň işini täzeden gozgady. Çünki Sergeý Skripal bilen bile hasaplaryna geçirilen kontrrazwedkaçy ofiser Litwinenko hem şuna meňzeş görnüşde ölüpdi.

2000-nji ýylda Moskwada tussag ediljegini duýup, galp pasport bilen Türkiýä gaçyp, Stambuldan Londona uçup, iňlis raýatlygyna geçipdi.

2006-njy ýylda Londondaky öýünde duýdansyz ynjalyksyzlanyp, hassahana ýerleşdirilipdi, radiasiýa zäherlenmesi netijesinde hassahanada jan beripdi.

Iş bukjasyna seretdiler, «polonium-210» atly radioaktiw madda bilen zäherlenipdi, endamynda ölüm howply dozanyň on essesi bardy. Ýagny, ulanylan madda bir dälem bolsa, öldüriliş usuly birmeňzeşdi.

2006-njy ýylyň 1-nji noýabrynda «Arsenal»-«ЦСКА Москва» futbol klublary duşuşýardy. Çempionlar ligasynyň duşuşygydy, bu futbol duşuşygyna tomaşa etmäge Londona köp sanly rus janköýerleri gelipdi. Rus kontrrazwedkasy galp şahsyýetnamalar bilen tomaşaçylaryň arasyna siňipdi, Litwinenkony iýmläpdiler, hamana maglumat bermekçi bolýan ýaly ýanyna golaýlaşdylar. Litwinenko bu duzaga düşdi, bir barda duşuşdylar. Litwinenko bildirmän içgisine «polonium-210» garypdylar, gürrüňe oteliň lobbisinde dowam edipdiler, zäheri onuň çäýyna-da goşupdylar.

Litwinenkonyň işini derňänlerinden soň Skripalyň garaşylmadyk ýagdaýda ölen aýalynyň mazary eksgumasiýa edildi, sud-medisina

ekspertizasy geçirildi.

Aýalyň endamynda «Новичок» ýada «Polonium-210» bardygy-ýokdugy barlandy.

Ekspertizanyň netijesi habar beriş serişdelerine aýdylmady.

Skripal we onuň gyzy ölmän galdy. Bejergi bilen gutuldylar. Sagalanlaryndan soň sorag edildiler. Olar haýsydyr bir şübhelenip bolaýjak zada gabat gelmändiler, wakanyň bolan günü hiç kim bilen görüşmändiler, habarlaşmandylar.

Yz çalyndy...

Aleksandr Petrow, Ruslan Borisow diýen atlaryň üstünden baryldy. Olar Londonyň «Gatwick» howa menziline şol atdaky şahsyýetnamalar bilen gelipdiler, kast edilşigiň bolan günü Solsberi şäherinde gezip ýördüler. Özlerem rus kontrrazwedka gullugy GRU-nyň ofiseridiler.

Hakyky atlary Aleksandr Mişkin we Anatoliý Çepigady.

Üç ýyl öň Çehiýa turist bolup gidenlerinde bir ýarag ammaryny partlatmakda aýyplanypdylar.

Zäherli maddany Angliýa atyr çüýşesinde getiripdiler. Skripalyň öýüniň gapysyna pürküp, Londona dolanyp gelipdiler, şol gün agşam 22:00-da «Heathrow» howa menzilinden Moskwa uçupdylar.

Toparyň Denis Sergeýew diýen üçünji agzasy-da bardy, ol GRU-nyň kast edilşikler boýunça bölüminiň generally, olam turist ýaly gelipdi, emma Sergeýew kast edilşigiň bolan Solsberi şäherine gitmändi, kast edilşik günü olam Moskwa dolanypdy.

Sergeýew şondan iki ýyl öň Sofiýada bolgar ýarag söwdagäri Emilian Gerew şol atyry sepme ýoly bilen terakt gurnapdy.

Skripal teraktynda ulanylan we içinde «Новичок» bolan atyr çüýşesi kast edilşikden üç aý soň 15 kilometr uzaklykdaky Eýmsberide ýolun gyrasyna zyňylan ýagdaýda tapyldy, atyr tapandyryn öýden aýal ony sepindi we aradan çykdy.

Elbetde, Russiýa hiç bir aýyplamany boýun almady, ýöne... Skripal kast edişligi sebäpli ABŞ we Angliýa başlyklaýyn, NATO-nyň düzümine girýän 23 ýurt, Ýewropa bileleşigine girýän 16 ýurt bir çukura tükürdiler.

Rus diplomatlar ýurtdan çykaryldy. Dünýä boýunça 153 sany rus diplomaty kowuldy.

Şonça jansyzlyk meselesiniň üsti örtülýärkä, Skripal hadysasynyň şeýlekin ulaldylmagy, Russiýanyň dünýä boýunça hatybazar edilmegi diýseň täsindi.

Çünki... edil şol wagt Russiýadan başlap, Baltika deňiziniň

üstünden Germaniýa barmaly tebigy gaz geçirijisi «Demirgazyk akym -2»-niň soňky gepleşikleri geçirilýärdi.

Finlandiýanyň we Şwesiýanyň Orsyýete rugsat bermeleri gerekdi. Skripal konfliktini ýüze çykdy welin, mejbury ýagdaýda rus diplomatlaryny ýurtdan çykardy, «Demirgazyk akym -2» taslamasy wagtlaýyn togtadyldy.

Germaniýanyň nähili hereket etjegi gyzyklydy. Çünki... ABŞ-nyň MRU-sinde kiber howpsuzlyk boýunça hünärmen edilip ýetişdirilen, ABŞ-nyň döwlet howpsuzlyk gullugy NSA-da işläň Edward Snouden 2013-nji ýylda noutbuklaryny alyp Gongonga gaçypdy, «prizma» maglumatlary dünýäniň habar beriş serişdeleriniň eline beripdi, ABŞ-nyň hakyky ýüzüni paş edipdi.

“Prizma” diýilýänem, amerikan we iňlis kontrrazwedka gulluklarynyň bikanun telefon diňlemeleri üçin ulanylan kompýuter programmasynyň kod adydy. Bu programma telefon diňlemek bilen oňman, dünýäniň ähli internet ulanyjylaryny yzarlap bilýärdi, ähli elektron poçtalary açyp-okap bilýärdi, ähli hasaplara göni girip bilýärdi.

ABŞ dessine Hytaýa talapnama berdi. Snoudeni yzyna bermegi talap etdi. Hytaý kabul etmedi. Snowden uçara atlanyp, Moskwa gitdi. Gaçybatalga sorady, Russiýa kabul etdi.

Snoudenin dünýä derejesinde seslenme döreden maglumatlarynyň birem Germaniýa bilen baglanyşyklydy. Amerikan kontrrazwedkasynyň Germaniýanyň premýer-ministri Angela Merkeliň telefonlaryny diňleýändigini ýüze çykdy!

Merkeliň gepleşikleri ABŞ-nyň Berlindäki ilçihanasynda oturan ýörite birlik tarapyndan ýazga geçirilýärdi, yzarlanýardy.

Germaniýa ask boldy. MRU-nyň hasabyna jansyzlyk edýän BND-niň işgäri tussag edildi. Nemes kontrrazwedka gullugy BND-de işleýän bu amerikan «gulagy» Merkeliň telefonlaryny diňleýän Berlindäki MRU-nyň toparyna maglumat ugradýardy.

Ine, şeýle dawa sebäpli, Germaniýanyň Skripal teraktyndan soň näme etjegine göz dikip garaşylýardy.

Germaniýa mejbur boldy, dört rus dipolamatyny ýurtdan çykardy. Emma... «Demirgazyk akym -2» taslamasyny togtatmady. Gaz geçirijiniň gurluşygy dowam etdi.

Merkel hem-ä NATO-dyr Ýewropa bileleşiginiň ýanynda durýardy, hemem tebigy taýdan Germaniýanyň bähbitlerini oňe tutýardy. Merkeli ne Obama, ne Tramp, ne Baýden razy edip bildi.

«Demirgazyk akym -2» gaz geçirijisi Germaniýa üçin iňňän

derwaýys meseledi, Merkel tutanýerlilik bilen başlan işinden el çekenokdy.

Amerikan kontrrazwedkasynyň Merkeliň telefonlaryny gizlinlikde diňlemekleriniň düýp sebäbem şudy. Merkeliň kukla bolasy gelenokdy, şonuň üçinem «şübheli şahs» boldy duruberdi!

Gaz geçirijiniň iň soňky bölegi 2021-nji ýylyň oktýabr aýynda montaj edildi.

2021-nji ýylyň dekabry aýynda Merkeliň premýer-ministrlik müddeti doldy.

Bary-ýogy iki aý geçensoň... Ukraina meselesi partlady. Şarp...

Germaniýanyň täze premýer-ministri «Demirgazyk akym -2»-niň taslamasyny togtatdy.

Täze kansler «Bu gaz geçiriji açylmaz» diýdi.

Ine, ýagdaý şular ýalyka...

Bir hepde bäri tomaşa edýäris hormatly teleýaýlymlarymyza. Bir hepde bäri ýañrap gelýärler. Kiýew şeýle, Harkow beýle, Zelenskiý köp ýumurtgaly adam, pylan-pysmydan...

Urşy häzirem Ukrainadadyr öýdýärler.

Ýylmaz ÖZDIL.

«SÖZCÜ» gazetini, 05.03.2022 ý. Publisistika